

SECRETARIAT DE LES INSTITUCIONS ESCOLARS
DE L'ESCOLA PIA DE CATALUNYA

Número 23 - segona època - Octubre 1999

PAPIERS

del secretariat

Treball en equip, treball compartit

Sumem, no restem!

Un dia d'aquests, fullejant un de tants diaris, els ulls, com qui no vol la cosa s'ensopagaren amb una columna titulada *El treball en equip*. Sense intenció aparent es trobava entre una oferta d'anuncis, beques, premis i concursos diversos, situada estratègicament a la banda dreta de la pàgina dreta i emmarcada per un fons gris. Pel lloc i el context on apareixia anava adreçada a un públic determinat: formadors, educadors, gent sensibilitzada per la cultura i convidada a fer cultura i a participar-ne. La veritat és que es feia mirar sense voler. No estava prevista una gran reflexió, perquè no tocava. Fora d'hores de feina i un entorn relaxat i encara força estiuenc no hi convidava! Però un gruix de sintonies van entrar en funcionament.

Per trobar feina, diu la columna, és condició que la persona que la sol·licita, sàpiga treballar en equip i compartir les idees. De coneixements, no en parlava. És obvi que de qualsevol especialitat, una mica se n'ha de saber. Però si no se'n sap prou, volem dir que no es poden adquirir més coneixements fent més formació? (Allò de la formació permanent i durant tota la vida, deu ser aplicable aquí, oi?). Però, on es fa realment una formació de treball en equip? Com s'aprèn a treballar en equip, si mai no s'hi treballa? Com s'aprèn a conviure, si mai no es conviu? Com s'aprèn a resoldre conflictes, si mai no n'hi ha cap? És grat de constatar que l'estil educatiu que defensem i per al qual lluitem està en plena sintonia amb les necessitats socials. Replantegar-nos les metodologies no és en va, perquè darrera una metodologia hi ha una manera de fer i de ser a la qual no hi podem ser cecs. Els valors que volem transmetre de solidaritat i de confiança, de sinceritat i de responsabilitat, de compromís i de coherència, d'empatia i de comprensió, de paciència i d'exigència..., només creant uns espais perquè el nostre alumnat pugui aprendre a aprendre a través de l'experimentació i de la vivència, es desenvolupen sense cap programació en el currículum.

parlem de:

- 2 Entrevista.**
Lluís González
- 3 L'auditoria de comptes.**
Antoni Uix
- 5 El treball en equip.**
E.P. de Sabadell
E.P. de Calella
E.P. de Sitges
Equip de Gestió.
- 9 No mirem enrere i canviem l'actitud.**
Andreu Clapés

Treball en equip i dinàmiques de treball

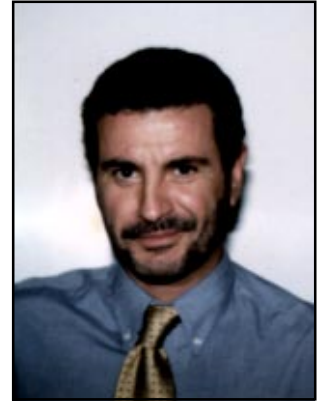
Parlem amb Lluís González de la Rivera.

Parlem amb Lluís González de la Rivera. Llicenciat en psicologia. Director del departament de recursos humans d'EADA. Consultor d'organitzacions. Membre del Comitè Tècnic del Foro de Direcció de Recursos Humans, organitzat per Capital Humano. Ha publicat diferents articles en revistes especialitzades amb la revista ALTA DIRECCIÓN que va dedicar un número monogràfic a les "Organitzacions que aprenen".

l'organització aporta la seva especificitat.

Com es crea una bona dinàmica de treball en equip?

Per crear una bona dinàmica de treball en equip cal propiciar experiències positives pels integrants, que la gent experimenti satisfacció personal de treball en equip. Per treballar amb els altres cal treballar des d'un mateix.

Per què avui és tan important treballar en equip?

La complexitat de l'entorn i la necessitat que les organitzacions afavoreixin la gestió del coneixement i el potencial dels seus integrants propicia que cada cop més faci falta treballar en equip. No fer-ho, fa perdre la possibilitat de ser més eficients.

Què vol dir treballar en equip?

M'agrada dir que el treball en equip és la conseqüència que les persones s'articulin entorn una idea comú, una oportunitat amb veritable significat i importància per a tots. Sols així existeix el compromís i la convicció de treballar per a un mateix i per als altres amb simultaneïtat.

Tothom pot treballar en equip?

Més que dir que no tothom és capaç de treballar en equip, potser cal dir que determinats comportaments personals no afavoreixen el treball en equip.

Com passar dels grups de treball al treball en equip?

Per treballar en equip i per fer que deixi de ser una bona intenció, cal entendre que els equips, dins les organitzacions, són unitats organitzatives de treball, amb finalitats pròpies i úniques perquè tenen encàrrecs en forma de resultats, que afegeixen valor al conjunt de l'organització, de manera que cap altra unitat o equip dins

Quins són els passos per aconseguir que en cada unitat organitzativa es treballi en equip?

En aquest sentit els equips han de decidir tres coses: la primera es refereix a quines són les seves finalitats és a dir, què n'espera d'ells l'entitat on són i què volen els beneficiaris finals del seu treball; la segona serà decidir la forma de funcionament intern que més ajudarà a aconseguir què es pretén, i la tercera consistirà en identificar els comportaments dels seus integrants que millor predisposa a treballar en equip.

Cal sempre treballar en equip?

Segur que no cal fer-ho tot en equip. Hi ha coses que no cal fer-les en equip i d'altres que no es poden fer d'altra manera.

La responsabilitat i la iniciativa individual queden encobertes treballant en equip?

No només no queden encobertes treballant en equip, sinó que segurament són la base sobre la qual es recolza per poder-ho fer, de manera que l'equip es reforça des de la individualitat dels seus membres. Es tracta que la responsabilitat i la iniciativa siguin compartides. El que queda encobert és el lluïment personal que queda substituït per l'intercanvi, la complementarietat i l'eficiència d'un conjunt més gran de gent.

L'auditoria dels comptes de les nostres escoles

La normalització de la gestió econòmica.

A l'inici del Secretariat de les Institucions, ara fa 11 anys, ens vam proposar normalitzar progressivament la gestió econòmica de les nostres escoles.

No partíem de zero. Un seguit de mecanismes que van ser molt útils per tirar endavant l'etapa que ara comentem, com va ser la concentració dels pagaments (nòmina i proveïdors) i dels cobraments (rebuts i subvencions), ja s'havien posat en comú en una etapa anterior.

Aquesta normalització s'ha dut a terme en un triple sentit: totes les escoles han caminat en una mateixa direcció, ho han fet d'acord amb les normes comptables i fiscals, i en base a un model senzill i pràctic. Per a aconseguir-ho, hem aplicat sistemàticament *cinc criteris de gestió* i *dos instruments estratègics de control*.

Els **CRITERIS** són l'autofinançament del conjunt respecte de l'exterior, la gestió coordinada, la gestió solidària, l'autonomia de gestió en el marc del pressupost i la transparència econòmica, i els **INSTRUMENTS** són el pressupost i els informes comptables.

Aquest model s'ha aplicat anualment en tres moments o fases diferents:

- el de la planificació de les accions (febrer a maig)
- el de l'execució (setembre a agost)
- el de l'anàlisi i avaluació de resultats i dels mitjans utilitzats (setembre a novembre).

Calia una avaluació externa, per validar i concretar el nostre sistema d'informació i d'organització econòmica i administrativa.

El punt de partida de cada escola era molt desigual, amb algunes situacions força diferenciades; per tant, calia un pla a llarg termini.

Durant aquests anys hem avançat plegats. Algunes escoles han fet un esforç molt important des del punt de vista de recursos tècnics, de la formació dels recursos humans i de l'organització dels procediments, com pot ser el sistema d'arxiu administratiu.

Per a la normalització progressiva de la gestió econòmica de les nostres escoles, s'han emprat uns criteris i uns instruments.

CRITERIS: **autofinançament**
gestió coordinada
gestió solidària
autonomia de gestió
transparència econòmica.

INSTRUMENTS: **pressupost**
informes comptables.

Al cap de deu anys d'iniciar el procés, **calia fer una avaluació externa**, per poder validar i concretar fins a quin punt el nostre sistema d'informació i d'organització econòmica i administrativa s'ajustava, suficientment, a les normes i criteris establerts, tant a nivell particular de cada escola, com de l'Equip de Gestió, com de tot el consolidat del grup. Per això, vam contractar una empresa especialitzada perquè, en data 31 d'agost de 1998, fes una auditoria dels nostres comptes i processos administratius.

L'informe d'auditoria i les conseqüents recomanacions, tant del consolidat com també el de cada escola, es van publicar i presentar a la 3a Assemblea de les Institucions Escolars. Aquests documents posen de relleu que els estats de comptes i les seves memòries reflecteixen correctament la realitat econòmica de les escoles i del conjunt, a més de la solidesa d'aquesta realitat.

Complementàriament, ens van proposar un conjunt de matisos i d'observacions que haurem d'anar incorporant al sistema per millorar-lo en els propers anys.

Antoni Uix - Equip de Gestió

Compartim els somnis

Una oportunitat per a fer-los realitat.

*Un ésser humà
que somnia tot sol
produeix sols un somni;
però quan somnia en comú
es gesta una nova realitat.*

Helder Càmara

Tots som fills de les estrelles

Ciència, filosofia i poesia.

**D'ON VENIM?
QUÈ SOM?
ON ANEM?
Aquestes són
algunes de les preguntes
que ens desvetlla
«La història més bella del
món».**

De lectura fàcil –només 158 pàgines– aquest llibre de contingut científic, narrat en un llenguatge planer però rigorós, ens deixa recórrer la gran epopeia de l'univers, de la vida i de l'home a través d'un diàleg sense tecnicismes, per acabar descobrint que els elements que componen el nostre cos són els mateixos que no fa pas tant van fundar l'univers.

Ens passem el curs llegint llibres tècnics relacionats amb la nostra especialitat i, sovint, deixem la lectura que ens agrada per als períodes de vacances. No fóra més bo i saludable invertir aquesta seqüència? Us hi convido!

Apostem per a un treball entre iguals

treball
en equip

Organitzem des de la coherència.

TREBALL EN EQUIP I DINÀMIQUES DE TREBALL

Equip directiu - Escola Pia de Sabadell

COORDINACIÓ DE L'ACCIÓ EDUCATIVA

Per realitzar la tasca educativa encomanada als ensenyants és necessària la coordinació de les accions educatives dels diferents mestres i professors. Per aquest motiu, aquests darrers anys, hem intentat potenciar el treball en equip, no només d'equips de cicle i departaments –que també– sinó d'equips interetapes, grups de treball de reflexió i de formació.

DIRECTOR DE PROJECTES

Aquesta organització en equips de treball ha estat possible gràcies a l'estructura directiva matricial, que disposa d'un director de projectes encarregat, precisament, de dinamitzar el treball en equips.

Aquesta persona, i els coordinadors d'infantil i de primària i els caps de departament de secundària i de batxillerat són clau, a la nostra escola, per poder dinamitzar els equips de treball. La coordinació entre cicles i departaments es fa a través del consell departamental. Aquest ens permet de coordinar totes les accions que a nivell pedagògic i didàctic fem a l'escola. Actualment tenim dos consells departamentals: un d'infantil i primària i un altre de secundària i batxillerat. Aquests es reuneixen una vegada al mes amb el director de projectes i procuren consensuar el treball a fer i/o els criteris a seguir. És l'espai de discussió de les necessitats concretes dels diferents grups.

ELS GRUPS DE MILLORA

A més del treball de cicles i de departaments també treballem en equips intercicles o interetapes que coneixem amb el nom de grups de millora. Els grups de millora volen dinamitzar aquells aspectes de l'escola que es consideren rellevants: la millora d'una àrea determinada, la vertebració dels eixos transversals, l'elaboració de materials de racons... Aquests grups

es troben un cop cada quinze dies i tant de temps com considerin necessari. Sempre que l'objectiu ho permeti, formen part d'aquests grups, professors de les diferents etapes per tal d'assegurar la verticalitat, la coherència i els consens en el treball a realitzar. Precisament, és la proposta d'aquest grup de millora el primer pas de la reflexió que es farà de manera més profunda en les diferents etapes. El resultat del treball del grup de millora, abans de ser implantat a l'escola, ha de comptar amb el consens dels mestres i professors.

FORMACIÓ DELS EQUIPS

Una altra de les experiències iniciades ha estat la formació dels equips de professors. En els darrers anys hem invertit temps i recursos en la seva formació. Com tots sabem, el treball diari a les aules, les diverses necessitats dels cicles i de les etapes... deixen al descobert la necessitat de formació vers algun aspecte determinat. L'opció de formació que hem pres a l'escola no és la individual de cada professor sinó la d'una formació conjunta, dins de l'escola, que generi reflexió, debat i resposta en el context més proper de l'escola. En els darrers cursos hem fet formació en visual i plàstica, informàtica a infantil i a primària; també hem treballat en avaluació a secundària i, aquest curs, continuarem aprofundint en tècniques de visual i

**treball
en equip**

plàstica, en recursos existents a l'aula d'informàtica, iniciarem formació en lectoescriptura a infantil i primària i aprofundirem en l'avaluació a secundària.

Tots aquests cursos organitzats per l'escola ens permeten avançar conjuntament vers uns objectius comuns assegurant la coherència entre cursos, cicles i etapes. Una de les dificultats és la recerca dels formadors. Intentem que siguin persones que coneixin profundament els temes a tractar i també que disposin d'un coneixement pràctic per tal d'acompanyar la reflexió teòrica amb eines pràctiques per a l'aula.

SEGUIM EXPERIMENTANT

Enguany, de manera experimental, intentarem distribuir entre el professorat que forma part de l'educació infantil la coordinació d'aspectes concrets que han considerat rellevants de coordinar. Així, tenim el responsable de projectes, el de racons, el d'experimentació, el de visual i plàstica, el d'ambientació...

Amb aquesta nova organització dels equips de professors intentem agilitzar i donar eficàcia al procés de treball en grups, a la coordinació entre totes les accions que es fan a P3, P4 i P5, i augmentar la seva coresponsabilitat. A més, pensem que una conseqüència raonable d'aquest repartiment de tasques serà la renovació de les idees i dels fets dels ensenyants en les nostres aules. Possiblement, si aquesta experiència, que descentralitza un xic més la feina dels coordinadors de cicle i la del director de projectes, s'implanta a la resta d'etapes, avançarem vers una coordinació dels equips docents i de les àrees realment eficaç.

**EL TREBALL DE DEPARTAMENT,
UN TREBALL QUE MAI NO
S'ACABA**

Montse Barcons - Escola Pia de Calella

COMPARTIR LA MATEIXA ÀREA

El treball de departament és el treball d'un equip de persones que treballen en grup i comparteixen una mateixa àrea, les llengües, les socials, l'educació física, la música, la plàstica o les ciències. Aquest grup de persones pensa, proposa, discuteix, debat, comparteix experiències, arriba a acords, valora la feina feta, treu conclusions i, quan ja ho ha fet, torna a pensar, a proposar... Un departament viu, mai no acaba la feina.

MULTIPLICITAT DE TASQUES

Hi ha multiplicitat de tasques al voltant de les quals ha de treballar el departament: des de programar, distribuir continguts, pensar els criteris d'avaluació, les metodologies que s'utilitzaran, els recursos amb els quals es comptarà, les innovacions que els agradarà de portar a terme, les adaptacions curriculars, els tipus de variables que s'ofereixen fins a les sortides culturals que es proposen des del departament, als treballs de recerca, a la participació en els crèdits de síntesi... i, tot això, pensant sempre en la tipologia d'alumnat que tenim en el nostre centre.

CAL TEMPS

Per fer tot això cal temps i per això és convenient que el professorat del departament es trobi periòdicament i amb freqüència per portar a terme totes aquestes tasques. No és necessari que tot el professorat del departament treballi sempre conjuntament. A vegades serà convenient que el professorat es trobi en funció de les matèries; d'altres, seran reunions d'etapa... Però sempre serà en funció del que s'hagi de treballar i amb la finalitat de treure'n el màxim de profit. Ara bé, no és el mateix un departament de cinc persones que un de quinze; tampoc no és el mateix un departament d'una persona, que fa la mateixa matèria a tots els cursos, que una matèria compartida per uns quants professors. Cada escola i cada departament ha de buscar les reunions que li siguin més efectives.

LLIGAM I COHERÈNCIA

I és convenient que tots els membres del departament coneguïn la feina feta i els acords als quals s'ha arribat. No hem d'oblidar que el departament ha de seguir una mateixa línia de treball i que, el que faci el professorat de primària no pot anar deslligat del que faci el de secundària, i el que fa el de secundària ha d'anar lligat amb el que es fa a batxillerat. Tampoc no pot haver-hi grans divergències entre el que fa un professor i un altre malgrat la manera particular de fer cada un d'ells.

PREVISIÓ I PRIORITATS

Per tot això és convenient de saber, des de l'inici de curs, les hores destinades al treball de departament perquè el o la cap de departament pugui establir l'ordre de prioritats de les qüestions a treballar.

DISCUSSIÓ I CONSENS

És positiu que dins del departament hi hagi maneres de pensar i de veure diferents, que hi hagi maneres de fer i opinions diverses ja que això porta a debatre i a discutir, a intentar comprendre punts de vista diferents i a mirar d'arribar a un consens. Després de tot això, el que en surti haurà estat fruit d'un procés de discussió, meditació i elaboració que tots els membres del departament hauran de respectar.

COOPERACIÓ

Un aspecte important és que tots els membres de departament treballin de manera equitativa, és a dir, que la feina es faci entre tots, que es faci realment en grup. Intercanviar experiències amb departaments d'altres escoles podria ser molt interessant per conèixer maneres de fer diferents i moltes vegades se'n podrien treure idees per aplicar al nostre departament i a la nostra escola. Aquest podria ser un tema de les jornades pedagògiques.

TEMPS I GANES

Temes per treballar i ganes de treballar són dos elements essencials en el treball del departament. Amb molt de temps però amb poques ganes, difícilment farem gaire feina, però amb ganes i manca de temps també serà difícil tirar endavant les coses. Si gaudim dels dos elements, *temps i ganes* segur que quan acabi el curs estarem satisfets de la feina feta.

UN ENFOCAMENT INTEGRADOR DEL TREBALL DEL PROFESSORAT

Josep Corominas - Escola Pia de Sitges

ORGANITZACIÓ I ESTRUCTURA

Davant la complexitat actual de la tasca docent i dels reptes que planteja la implantació del nou sistema educatiu, cal un enfocament diferent i integrador del treball del professorat que ens permeti d'afrontar els problemes sense caure, ni en un optimisme excessiu, ni en un desencís pessimista.

Fa dos anys, els professors de secundària de la nostra escola vam iniciar un projecte de treball en equips per estructurar els diferents departaments didàctics, d'acord amb les nostres necessitats específiques. Donades les característiques de la nostra escola –un centre de dimensions mitjanes, amb fortes limitacions d'espais físics i amb un professorat que imparteix àrees tant a ESO com a batxillerat– vam decidir d'integrar-nos en 5 únics departaments didàctics. Cada departament engloba entre 3 i 6 professors que pertanyen a àrees diferents però amb lligams didàctics importants com pot ser la ciència i la tecnologia.

**treball
en equip**

Després de dos anys d'aquesta experiència i iniciat, ja, el tercer curs, podem extreure'n algunes conclusions:

- Aquesta distribució afavoreix la programació de les feines interdisciplinàries entre les àrees.
- Dóna sortida a la pluralitat d'idees tot impedit la rigidesa que, inconscientment, té el professorat en programar la seva àrea. Aspecte especialment important en els nivells de la secundària obligatòria.
- Facilita la preparació dels crèdits de síntesi.

**treball
en equip****QUIN ÉS EL MECANISME DE TREBALL?**

Amb la mateixa periodicitat que les reunions de departaments, hi ha una reunió, prèvia o posterior, entre els caps dels cinc departaments, junt amb el director pedagògic i un professor que actua de “coordinador de departaments”. En aquestes reunions es defineixen els grans trets que afecten tots els departaments.

Fins ara, aquest treball en equip ens ha permès de fixar uns criteris clars per a l'avaluació de les actituds i dels valors, per a tenir un criteri únic de superació d'una etapa, per a iniciar una anàlisi dels resultats en proves finals, per a establir un mètode de treball respectuós amb la personalitat de les diferents àrees però que, alhora, les integra dins una tasca comuna.

Aquesta estructura allibera els tutors i coordinadors de tasques com l'elaboració del pressupost, la gestió del material didàctic específic, el seguiment i control de l'aplicació de les programacions de cada àrea de manera que poden centrar la seva acció tutorial amb més eficàcia.

També cal indicar que això no s'ha fet sense dificultats i que, a hores d'ara, encara cal trobar-ne una solució satisfactòria. Algunes d'aquestes dificultats han estat creades pel propi sistema d'integrar àrees diverses. El sistema genera, de vegades, més diversitat dins d'un departament de la que seria desitjable, per la qual cosa s'ha pensat, basant-se en la pròpia autonomia del departament, en una organització interna en seminaris didàctics.

A TALL DE CONCLUSIÓ

La imatge de treball en equip correspon a una organització en equips que funcionen en petites cèl·lules integrades en d'altres una mica més grans i coordinades entre sí. Us convidem perquè ens feu arribar qualsevol experiència que ens ajudi a millorar la nostra organització.

EL TREBALL EN EQUIP DES D'UNA PERSPECTIVA PASTORAL

Josep Castillo - Equip de Gestió

En la línia de l'últim document, que sobre la pastoral ens hem donat, queda palesa la importància que té el fet de fer camí amb

els nois i noies per acompanyar-los en el seu procés de creixement i de maduració. Aquest camí no es pot fer en solitari i porta implícits un seguit de valors que impliquen la dimensió col·lectiva de la persona. Quan parlem de pastoral estem en l'intent de crear comunitat, de crear col·lectiu i de fer Església.

La solidaritat, la paciència, la tolerància, el respecte... són valors que difícilment transmetrem des dels discursos o des dels conceptes; cal, i volem fer-ho des de l'experiència i en el dia a dia perquè “el moviment es demostra caminant”. Per tant, si som conscients que la nostra actuació habitual transmet els valors que són importants per a nosaltres caldrà que hi donem importància i integrem, en el nostre fer, totes aquelles actituds i valors que, com a educadors, volem transmetre.

Generar determinades dinàmiques amb els nois i noies afavorirà unes actituds o unes altres, però no només amb l'alumnat, caldrà que ho practiquem en les nostres tasques amb els companys. Si no n'estem convençuts ni habituats, i/o no sabem llegir els valors i/o les actituds que es desvetllen i que es generen en les dinàmiques col·lectives, difícilment les podrem utilitzar pedagògicament.

Cal aprofitar les relacions humanes que establim i, especialment, aquells espais de treball que tenim o que cal tenir amb els alumnes o entre els professors.

Des de fa alguns anys insistim en el treball en equip com a element educatiu de gran importància i com a model organitzatiu que reflecteix el nostre tarannà. Però encara ens queda força feina. No cal recordar tots els valors que es posen en moviment quan treballem amb d'altres en un projecte comú: respecte, criteri, tolerància... i que ajuden molt més que moltes xerrades sobre aquests valors, perquè simplement es viuen. Aquest és el nostre objectiu. Segurament ens seria més fàcil d'organitzar les classes i les activitats com una suma d'individualitats, però perdríem l'oportunitat d'experimentar els valors col·lectius que cerquem quan parlem d'educació i de Pastoral a l'Escola Pia i que volem plasmar en el nostre dia a dia.

El proper número anirà dedicat a
«ALTERNATIVES A LA CLASSE MAGISTRAL».

No mirem enrere i canviem d'actitud

per millorar

La funció de l'escola en quarantena.

Anys enrere, el mestre, que en sabia de coses! Tenia informació i qui tenia la informació tenia el poder, es deia.

El mestre ho ha dit! i això gairebé era un dogma. Valia la pena estudiar, perquè així et llauraves un futur. Aquesta màxima, consensuada per la família i per l'escola, en la majoria dels casos era una bona motivació. La disciplina era el pressupòsit per assolir aquesta funció.

QUÈ ENS ESTÀ PASSANT?

Tenir estudis no és sinònim d'un bon futur laboral. Tenir informació no és un privilegi. La disciplina no és un valor. El mestre no és el posseïdor de la veritat, per tant la funció de l'escola també està en quarantena i no és l'instrument per donar coneixements.

El mestre, de persona respectada i amb autoritat ha passat a estar qüestionada i, sovint, desautoritzada.

- La funció de l'escola està en continua situació de canvi: reforma, noves formes organitzatives, avaluació de centre, marketing i publicitat, rendibilitat...
- La funció del docent i la dinàmica de l'aula, no solament no és el que era, sinó que d'un any a l'altre canvia: integració, diversitat, noves tecnologies, conceptes, procediments...

I ELS ALUMNES?

Nascuts en l'era del "xip", saben manipular la majoria d'aparells, llegeixen les icones per pura intuïció i molts ens donen mil voltes en la recerca d'informació i en la manipulació electrònica; però, sense mètode ni criteris per seleccionar-la ni digerir-la. El caos mental, propiciat pel sistema d'ensenyament *tipus ordinador*, fa que espigolin els coneixements d'aquí cap allà, com les gallines, sense estructura mental. Són *éssers-de-cara-a-una-pantalla* i el paper comença a ser una eina prehistòrica.

Enmig d'aquest panorama, la quotidiana realitat ens fa "patir" aquesta innovació i

aquesta diversitat. Ens hem preparat per fer de docents, àdhuc per fer d'educadors; però, ara, ens crema què fer amb aquells alumnes *diversos* que definim com a desestructurats socials, hiperactius, conductuals... o, en un altre terreny, aquells que pateixen *patologies*, més o menys greus, que no poden aprendre allò que ens entestem a fer-los assimilar.

De mica en mica, anem entrant en les noves tecnologies; però, tractar els *conductuals* que ens presenten actituds i comportaments estranys, ja són figues d'un altre paner! No ens hi hem preparat. No ho acceptem mentalment, ni tenim recursos per afrontar-ho.

Comencem, encara que tímidament, a tenir alumnes no solament d'altres nacionalitats, sinó d'àmbits culturals diversos. Noves religions, noves pràctiques, noves regles de funcionament... trenquen l'estructura monolítica del nostre treball quotidià. En diem interculturalitat.

Algunes propostes polítiques propugnen que aquest variat panorama ètnic s'incrementi en les nostres escoles concertades, ja que no es pot concentrar en les escoles públiques. Per tant, el *problema* augmentarà.

NI BO NI DOLENT, SIMPLEMENT DIFERENT!

Molt d'espai per a diagnòstics i poc per a solucions. Jo diria que, en lloc de lamentar-nos i d'enyorar els "alls i cebes d'Egipte" mirant enrere, canviem d'actitud. Caldrà, com deien els clàssics, fer una *metanoia*; és a dir, un canvi radical que transforma tot el nostre ésser. A partir d'aquí, l'experiència d'altres centres és un bon punt d'aprenentatge. Hem fet cursos d'informàtica. Fem-ne per aprendre a afrontar la diversitat i la interculturalitat. Deixant un xic al marge les avaluacions, els programes..., hem d'afrontar, des d'ara mateix, aquest futur-present que ens obliga a redefinir la nostra feina, que és, d'altra banda, la resposta escolàpia a la societat del segle XXI.

Andreu Clapés

Escola Pia de St. Antoni

Noticiari breu

FUNDACIÓ SANTA MARIA

L'Esther Mauri (de l'EP Balmes) i la Maria Rosa Soler (de l'EP Mataró) han participat al curs «En los orígenes de la lengua», que ha tingut lloc a San Millán de la Cogolla del 26 de setembre al 2 d'octubre. Aquest curs ha estat organitzat per la Fundació Santa Maria.

UNA ESCOLA OBERTA ALS VALORS DE L'EVANGELI

Al llarg dels mesos de juny, juliol i setembre, des de l'Equip de Gestió, hem ajudat a treballar o, senzillament, presentar el document *Una escola oberta als valors de l'evangeli* a diversos claustres i equips educatius de les escoles. Hem vist que pastoral i pedagogia no són dues realitats diferents. La nostra eina més preuada és la nostra possibilitat d'ajudar els alumnes a aprendre a ser i a estimar.

XÈ CONGRÉS D'EMPRESSES DE QUALITAT

Celebrat el 21 i 22 de setembre i organitzat pel Departament de Treball i el Fòrum Qualitat Empresarial, s'han presentat els resultats i experiències sobre la implantació estratègica de la innovació-formació i la inversió-ocupació, com a factors d'èxit en la gestió d'empreses i organitzacions, on hi han participat més de 3.000 empreses.

Enguany, l'Escola Pia de Catalunya ha participat en una de les ponències dels seminaris temàtics sobre innovació-formació, en el camp de la Formació Professional i basada en l'estudi de la implantació de les Certificacions Professionals a Catalunya.

NOTÍCIES DE CUBA

Des del curs passat, hi ha, a L'Havana, una vintena de mestres que, sota el tutelatge del P. Angel Cuevas, es reuneixen una vegada al mes a la nostra capella de La Víbora. Els temes bàsics que tracten són l'educació en valors, la noves tecnologies i els aspectes d'innovació pedagògica.

A partir d'aquest curs, ha començat un altre grup a la ciutat de Camagüey, format sobretot per mestres, antics alumnes de l'Escola Pia, però també n'hi participen d'altres. Està obert a tothom i s'espera que hi hagi una bona participació, ja que és una novetat per a la ciutat. Són els mateixos mestres els qui organitzen les trobades i els qui preparen el tema. La proposta és que cada mes ho faci una parella diferent.

També ha iniciat la seva tasca de reflexió educativa familiar un grup de famílies de Camagüey, del qual tots els marits són antics alumnes de l'Escola Pia. Se'ls va deixar ja preparats alguns temes per començar i ells mateixos

aniran preparant material per a les diferents reunions mensuals. Hi ha previst que també comenci un altre grup.

A L'Havana també hi ha possibilitat que un grup de famílies de la nostra capella de La Víbora iniciï trobades mensuals amb temàtica educativa.

SARRIÀ

ESTRENEM L'AULA EUROPEA

Ja fa força temps que ens voltava pel cap la manera d'oferir un itinerari per a la formació lingüística i cultural per a l'alumnat de l'ESO, que consolidés els coneixements d'una segona llengua estrangera, que garantís la capacitat de comunicar-se en situacions de la vida quotidiana, així com un coneixement general de les principals cultures europees

Crèdits variables de contingut lingüístic, crèdits variables específics, crèdits complementaris de cultura general, estades, intercanvis amb famílies, i la presentació d'aquest alumnat als exàmens oficials d'idiomes, configuren les activitats previstes per a l'alumnat que enguany estrenarà el que ben aviat deixarà de ser un projecte: l'Aula Europea

SARRIÀ

FÒRUM "CAN COLAPI"

Els passats dies 8,9 i 10 de setembre va tenir lloc a la nostra escola el primer fòrum "Can Culapi". Aquesta primera jornada sorgeix pel neguit del nostre col·lectiu d'educadors a l'hora de trobar un espai de reflexió que ens permeti avançar cap al nou mil·lenni. El Fòrum ha estat estructurat tenint present els temes claus següents: "L'educador cristià en la nostra societat", "Factors generadors d'autoestima", "La importància de les actituds educatives en la formació de la personalitat del nen", "La comunicació a l'aula", i "Les noves alternatives en la formació del pensament". Aquests temes claus van ser desenvolupats en cicles de conferències a càrrec de diferents especialistes.

Vàrem comptar amb la presència del P. Carles Mascaró, el qual ens va fer partícips del Projecte "Missió", i de la presentació dels serveis de l'Espai XXI.

En aquestes jornades també, vam posar en comú els nostres projectes innovadors: "Educació de la sensibilitat" (Projecte de música), "L'aula europea", "L'atenció a la diversitat" (GIP), "La professionalització", "La participació de l'alumnat" i "Filosofia 3/18".

Aquesta posada en comú, així com d'altres moments del Fòrum, van permetre la reflexió i la valoració de la nostra tasca educativa.

El P. Andreu Trilla va cloure el Fòrum "Can Culapi" amb la celebració de la paraula.

INICI DELS GRUPS DE PROJECTE

Aquest curs s'inicien set grups de projectes amb la participació de 50 persones de les diferents escoles, amb l'objectiu comú de trobar didàctiques i metodologies innovadores, que afavoreixin l'acompliment dels objectius i polítiques de l'Assemblea:

Autoaprenentatge. Anna Molist (Mataró), Noemí Egea (Olot), Mònica Fernández (Sarrià-Calassanç) i Amparo Morató (Vilanova).

Recursos informàtics a l'àrea llengua. Manel Haro (Nostra Senyora), Tránsito Ferreras (Sabadell), Tere Prats (Sarrià-Calassanç) i Rosa Alsina (Sitges).

Treball cooperatiu. Xavier Padriusa (Calassanç), J. Montsalvatge (Caldes), Pere Vilaseca i Romi Català (Mataró), Jesús Nieto (Sarrià-Calassanç), Esther Zarraluqui (Sitges), Maite Xicoy (Terrassa), Margarita Pagès (Vilanova).

Mètode de recerca documental. Josep Aznar (Balaguer), Quim Graupera (Balmes), Lluís Baella (Granollers), Laura Julián (Sant Antoni), Josep Casadevall (Sarrià-Calassanç), Miquel Hormigos (Vilanova).

La cultura religiosa a l'ESO. Carme Chamorro (Granollers), Joan Planas (Mataró), Encarnació Dorca (Olot), Eduard Pini (Sabadell), Feliu Carreras (Sant Antoni), Josefina Jou (Sarrià-Calassanç), Pere Biel (Sitges).

Orientació professional. Júlia Vilalta (Balaguer), Carme Fernández (Calella), Ramir Dàvila (Igualada), Manel Moragas (Mataró), Teresa López i Marta Castillón (Nostra Senyora), Carme Duran (Olot), Marta Solé (Sant Antoni), Enric Vinaixa (Sarrià-Calassanç) i Joan Vilardebó (Terrassa).

Material per a l'acció tutorial. Oriol Blancher (Balmes); Maite Coll (Granollers), Glòria Gamisans (Igualada), Enric Sàries (Nostra Senyora), Ramon Masoliver (Olot), Oriol Batlle (Sant Antoni), Andreu Medina (Sarrià-Calassanç), Eduard Carbonell (Sitges), Roser Durban (Terrassa) i Miquel Sánchez (Vilanova).
Qualsevol comentari, consulta o aclariment que vulgueu demanar o fer als grups de projecte envieu-lo per correu electrònic a: escolapia@epcat.net o per fax al 93 441 02 87

que van realitzar van ser de restauració de monuments i cases, i neteja de boscos.

GRUP DE TREBALL DE CULTURA RELIGIOSA

Aquest curs encetem un nou projecte per tal de repensar els continguts de les classes de cultura religiosa a les nostres escoles. Amb l'objectiu d'ajudar en aquest treball hem demanat a diferents persones de dins i fora de les nostres institucions que reflexionin sobre els elements essencials que els nostres alumnes haurien de conèixer a nivell religiós i humà. Donat l'interès que tenen i la demanda d'accions de formació que en aquest àmbit es reclamen des de les escoles les oferim a tot aquell que pugui estar-hi interessat.

30 setembre - *Una mirada des de la sociologia.* Sr. Joan Costa

28 octubre - *Una visió des del cristianisme.* Sr. Josep Lligades

25 novembre - *Una visió des de l'antropologia.* P. Ramon M. Nogués (per confirmar)

13 gener - *Tot pensant el futur.* P. Carles Mascaró

10 febrer - *Des del món interior.* P. Andreu Trilla

CANVIS A L'EQUIP DE GESTIÓ

Des de l'Equip de Gestió donem la benvinguda a l'Antoni Pérez, director pedagògic de l'Escola Pia de Sarrià-Calassanç que, a partir d'ara, compaginarà la seva feina d'escola amb la de cap de l'Àrea de Projecte Educatiu a l'Equip de Gestió.

CANVIS AL CONSELL DE REDACCIÓ DE PAPERS

Enguany han deixat el consell de redacció en Jordi Cadevall i en Miquel Mateo als quals agraïm molt sincerament el treball dut a terme per fer avançar la nostra revista, i agraïm, també, la disponibilitat i col·laboració d'en Ricard Coma, membre de l'Equip de Gestió i d'en Manel Pagès, professor de l'Escola Pia Sant Antoni en acceptar d'incorporar-s'hi.

PROJECTE «IDEA» D'AVALUACIÓ DE CENTRES

El departament d'ensenyament de la Generalitat promou una iniciativa d'avaluació externa dels centres docents, en col·laboració amb l'institut d'avaluació i assessorament educatiu IDEA. En aquesta experiència hi participen les nostres escoles de Mataró, Sant Antoni, Terrassa i Granollers. L'instrument d'avaluació oferirà informació dels resultats acadèmics i dels processos d'aprenentatge dels alumnes en començar i acabar l'ESO.

IGUALADA

CAMP DE TREBALL DE LA UNESCO A NORUEGA

Dues alumnes de l'EP Igualada, de 2n del Batxillerat Humanístic, han anat a un camp de treball organitzat a Noruega sota l'auspici de la UNESCO. Les dues igualadines eren les úniques representants de l'estat espanyol en aquesta activitat. El camp de treball, on hi havia 26 joves de 14 països d'Europa, estava ubicat a la població de Roros, al nord d'Oslo. Les tasques

Valors eterns, valors circumstancials

Els llibres de text, imprescindibles?

La Reforma introdueix el concepte ampli de material curricular. Però la pràctica és tossuda: allò que predomina a les aules és el llibre de text. Més acolorit, més didàctic, més gràfic –faltaria més, en el nostre món audiovisual!– i, en molts casos, més atent a la diversitat. Hom afirma que un llibre de text té una durada estimada de cinc cursos: després ja ha de sortir al mercat amb una nova proposta pedagògica. Però, alhora, els llibres esdevenen, inevitablement, molt més cars. Tant, que davant de certes factures, hom sospita si no ens hem begut l'enteniment. I què deu voler dir el Departament d'Ensenyament quan recomana tenir en compte el preu a l'hora d'escollir un material? Volem dir el llibre de text? I, per què no estableix un pes màxim de transport diari per alumne en el trajecte escola-casa?

A més del llibre –manual/corpus de continguts/referència bàsica/seguretat del professorat/mesura de continguts (sovint maximitzats) i de temps (comprimit?)–, igual per a tots, comprat de nou curs rere curs, quines alternatives tenim? Llibres de consulta a l'escola a l'abast, intercanvis entre cursos, treball per tallers, per projectes... per anar elaborant el propi dossier, diversificació de maneres de treballar... són alternatives reals i possibles? En definitiva, els tractem com a fonament o com a suport?

I, per cert, on queda la coherència entre tots els textos usats per un mateix alumne (sovint un mostrari d'editorials), durant el

curs? I quins són els valors implícits predominants? I allò sempre pretès de materials i referents “marca de la casa”?

Zum-zum

agenda

OCTUBRE

- 1 • Reunió zones pastoral, de 10 a 1..
- 4 • CEP-2, de 4 a 6.
- 7 • Reunió de projectes, de 2/4 de 4 a 6.
 - Grup projecte OP, de 2/4 de 4 a 6.
- 14 • Grup projecte religió, de 2/4 de 4 a 6.
 - CEP-1, de 4 a 6.
 - Reunió responsables PGS, de 4 a 6.
- 15 • Formació Caràcter Propi, de 10 a 1.
 - Darrer dia presentació treballs Premi Joan Profitós d'assaig pedagògic 1999..
- 18 • CEP-2, de 4 a 6.
- 22 • Formació animadors pastoral, de 10 a 1.
 - Formació programa CLIC, tot el dia.
- 23 • Trobada docents 1r i 2n any, matí.
- 25 • Formació programa CLIC, tot el dia.
- 27 • Reunió responsables extraescolars, de 5 a 7.
- 28 • 1a. visita coordinadors I. i P., de 10 a 1.

NOVEMBRE

- 3 • Reunió Junta Federació APAs, de 7 a 9.
- 4 • 1a. visita coordinadors secundària, de 10 a 1.
- 5 • Reunió zones pastoral, de 10 a 1.
- 8 • Reunió coordinadors pastoral, de 2/4 de 4 a 6.
 - Reunió delegats alumnes, de 4 a 6.
- 9 • Reunió responsables informàtica, de 2/4 de 4 a 6 tarda.
- 10 • Formació directors pedagògics, de 10 a 1.
- 11 • Formació formadors PIRMI, tot el dia.
 - Grup projecte religió ESO, de 2/4 de 4 a 6.
- 12 • Formació Caràcter Propi, de 10 a 1.
- 15 • CEP-2, de 4 a 6.
- 17 • Formació directors pedagògics, de 10 a 1.
- 18 • Reunió responsables FO i BT, de 4 a 6.
- 19 • Formació animadors pastoral, de 10 a 1.
- 22 • Reunió Consell Institucions, de 7 a 9 vespre.
- 25 • CEP-1, de 4 a 6.
- 26 • Caminada contra la pena de mort.
- 27 • SANT JOSEP DE CALASSANÇ.
 - Trobada PAS, migdia.
- 29 • CEP-2, de 4 a 6 tarda.

Si no es diu altrament, les activitats col·lectives es realitzaran als locals de l'Equip de Gestió.

 Papers és una publicació del
**SECRETARIAT DE
LES INSTITUCIONS ESCOLARS DE
L'ESCOLA PIA DE CATALUNYA**

Ronda de Sant Pau, 80 2n - 08001 BARCELONA
Tel.: 93 441 00 04 - Fax: 93 441 02 87
e-mail: escolapia@epcat.net - http://www.epcat.net

Consell de redacció:
Ricard Coma, Xavier Gilabert,
Carme Guàrdia, Manel Pagès i Eulàlia París.

Maquetació:
Carme Roig.

Coordinació:
Eulàlia París

e-mail **PAPERS**: eparis@epcat.net